

XXXVII Tydzień Kultury Chrześcijańskiej w Trzciance

Biblioteka Parafialna w Trzciance przy parafii św. Jana Chrzciciela już po raz 37 zorganizowała Tydzień Kultury Chrześcijańskiej. Przez wiele lat zgodnie z nazwą, program Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej obejmował codzienne wydarzenia od niedzieli do niedzieli. Od kilku jednak lat, zachowując tradycyjny tytuł, organizatorzy rozkładają program na dwa, trzy lub nawet na cztery tygodnie. W dzisiejszych czasach, gdy ludzie mają do wyboru bardzo szeroką gamę przeróżnych ofert kulturalnych, a anteny satelitarne oferują setki programów, o wiele korzystniej jest rozłożyć program w czasie, co pozwala chętnym na udział w większej ilości wydarzeń. Pozwala to też organizatorom na pewien oddech i bardziej staranne przygotowanie każdego punktu. A w przypadku osób przyjezdnych, np. zaproszonych prelegentów, pozwala na większe poświęcenie im czasu.

Tym razem TKCh trwał rzeczywiście długo, bo od 31 stycznia 2020 r. do 5 marca 2020 r. Ideą przewodnią, zgodnie z programem duszpasterskim Kościoła w Polsce, określonym na Konferencji Episkopatu Polski, była Eucharystia, ale również beatyfikacja Prymasa Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego i setna rocznica urodzin św. Jana Pawła II. Poszczególne punkty Tygodnia Kultury odbywały się na terenie parafii św. Jana Chrzciciela i parafii Matki Bożej Saletyńskiej, w Młodzieżowym Domu Kultury, Centrum Kultury, Muzeum Ziemi Nadnoteckiej i w Katolickiej Szkole Podstawowej.

Inauguracja XXXVIII TKCh odbyła się w dniu 31 stycznia 2020 r. w Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance podczas otwarcia wystawy malarstwa dr hab. Elżbiety Wasyłyk, prof. Akademii Sztuk Pięknych w Szczecinie, która obchodziła 30-lecie swojej pracy artystycznej. Punkt ten stanowił także element dorocznego programu obchodu rocznicy powrotu Trzcianki do Macierzy, która dokładnie przypada 27 stycznia, gdy w 1945 r. do tego dnia Trzcianka, począwszy od I rozbioru Polski w 1772 r., była we władaniu Prus i Niemiec. Wystawa nosiła nazwę „Struktury miasta. Trzcianka Runowo Siedlisko Poznań”, a charakterystyczne dla artystki obrazy nawiązywały do drogich dla niej miejscowości, których spędziła część swego życia, a na stałe w Trzciance zamieszkała. Wernisaż wystawy wzbogacono premierą poematu „Sen o domu” z tekstem i muzyką Elżbiety Wasyłyk, w wykonaniu córki p. Elżbiety - sopranistki Aster Haile oraz trzcianeckiego pianisty Grzegorza Rychlika. Utwór ten wyrażał tęsknotę za tradycją, kulturą i terenami, z których jej rodzice za przynależność do łemkowskiej grupy etnicznej, zostali przesiedleni w okolice Trzcianki. Pani Elżbieta Wasyłyk już w r. jako uczennica Liceum Ogólnokształcącego w Trzciance uczestniczyła w Konkursie Twórczości Religijnej o Motywach Religijnych w ... TKCh dostarczając swój obraz. Po ukończeniu uczelni, w trakcie swojej pracy twórczej, kilkakrotnie Biblioteka Parafialna organizowała jej wystawy autorskie lub spektakle. Od wielu już lat związana jest z Biblioteką Parafialną, będąc członkiem jury, oceniające prace artystyczne zgłaszane na konkurs w ramach dorocznych TKCh.

W dniu 9 lutego, homilie na Mszach św. w kościele św. Jana Chrzciciela na temat Eucharystii głosił ks. dr Jarosław Kwiecień, prefekt i wykładowca Seminarium Duchownego w Koszalinie. Prawdziwy maraton siedmiu homilii oraz dodatkowo spotkanie z kilkunastoma lektorami i ministrantami seniorami z obydwu parafii. Była okazja do przedyskutowania

różnych elementów liturgii, którą zawsze powinna cechować dostojeństwo i dbałość w jej sprawowaniu.

Trzy dni później w Muzeum Ziemi Nadnoteckiej odbyło się spotkanie z historykiem Muzeum i wychowawcą w Katolickiej Szkole Podstawowej Andrzejem Poniatowskim pt. „Stanisław Wiza – pierwszy powojenny polski burmistrz Trzcianki – w 60. rocznicę śmierci”, które wpisywało się w obchody 30-lecia samorządu terytorialnego. Stanisław Wiza związany był z mikołaczykowskim PSL-em, pełnił funkcję pierwszego polskiego burmistrza Trzcianki od połowy 1945 r. do października 1946 r. Ta mało znana trzcianeckiemu społeczeństwu postać podczas pełnienia obowiązków burmistrza został skuty w kajdany i przetrzymywany w areszcie w trzech zakładach karnych, bity i dręczony, z bijanymi pod paznokcie drzazgami celem wymuszenia zeznań. Podczas rozprawy 23 osób w połowie 1947 r., został wypuszczony z powodu braku dowodów winy. Schorowany, pracował w różnych firmach jako księgowy, a po trzecim wylewie do mózgu w dniu 23.12.1959 r. zmarł w wieku zaledwie 53 lat. Mimo, że cała rodzina przez dziesiątki lat musiała żyć z piętnem wroga systemu, po wyjściu z więzienia brał aktywny udział w różnych działaniach społecznych i bardzo angażował się w życie parafii. Jego imię kilkakrotnie zapisane jest w kronice parafialnej. Jeszcze jako burmistrz Trzcianki ufundował na głównej ulicy Trzcianki – Sikorskiego do dzisiaj stojący krzyż w I rocznicę powrotu Trzcianki do Macierzy. Wtedy uroczystość poświęcenia krzyża przez bpa Edmunda Nowickiego z Gorzowa w dniu 27 stycznia 1946 r. skupiła prawie wszystkich polskich mieszkańców ówczesnej Trzcianki przybyłych z różnych stron świata; Wilna, Baranowicz i Lwowa, z poznańskiego, lubelskiego i centralnej Polski. Krzyż ten do dzisiaj, poza czasami komunistycznymi, stanowi podmiot hołdu i czci w każdą rocznicę miejskich uroczystości w dniu 27 stycznia. A wtedy, w 1946 r. odgrywał jeszcze większą rolę. Scałał nowych mieszkańców miasta, wyrwanych ze swoich stron rodzinnych, których jednak łączyła ta sama wiara i język, chociaż jego linia melodyjna była kompletnie odmienna. Scałał ludzi, którzy różnili się kulturą i tradycją wyniesioną z własnych stron rodzinnych. Widoczny na starych zdjęciach klęcznik przed krzyżem świadczył o ludziach, którzy przed nim klękali i powierzali Panu Bogu swoje troski w odległej od ojczyściej ziemi stronach. A może wznosili modły za tych, którzy tam zostali.

Dzisiaj krzyż znajduje się przy ruchliwym rondzie głównej trasy przelotowej przez Trzciankę. Jego rolę i znaczenie łatwiej zrozumieć, gdy zna się jego historię. Jednak nie tylko wielkie uroczystości skupiają na nim uwagę. Widać troskę zwykłych ludzi, bo bez szczególnej okazji pali się przed nim znicz, a ilu przejdzie obok niego z cichym modlitewnym westchnieniem?

Po wyjściu z więzienia, mimo utraty zdrowia, Stanisław Wiza angażował się w życie parafii. Był członkiem Rady Parafialnej, Prezesem Caritasu do czasu, gdy komuniści Caritas odebrali Kościołowi. Był także współorganizatorem uroczystości poświęcenia dwóch dzwonów w dniu 8.03.1948 r., aby przywrócić wieży kościelne dzwony, ponieważ poprzednie, mimo swej historycznej wartości, w czasie II wojny światowej Niemcy zamienili na armaty.

Na grobie Stanisława Wizy pochowanego przy sanktuarium maryjnym w Lubaszu k. Czarnkowa widnieje napis: „Niestrudzony organizator życia polskiego i katolickiego na Zachodzie”. A w dniu 23 grudnia 2019 r. w 60-tą rocznicę jego śmierci na grobie spoczęły kwiaty od Społecznego Komitetu Budowy Pomnika Niepodległości w Trzciance, zapalone

zostały zniszczone i odmówiona została modlitwa o życie wieczne dla pierwszego polskiego burmistrza Trzcianki. Wielki Człowiek, oddany Bogu i Ojczyźnie, cichy i zapomniany Bohater, o którym pamięć nie może zagaść.

Kolejny punkt programu TKCh poświęcony został Prymasowi Tysiąclecia, którego beatyfikacja była zaplanowana w czerwcu 2020 r. W niedzielę 16 lutego, o godz. 9.30, pod koniec Mszy św. w kościele św. Jana Chrzciciela, hinduski historyk Peter Raina, wykładowca w Oxfordzie i na Uniwersytecie w Berlinie, przybliżył sylwetkę Prymasa Polski Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Podkreślał Jego wielki wpływ na wszystkie aspekty życia ówczesnej Polski, a przede wszystkim zainicjowanie Wielkiej Nowenny, która była unikalnym pomysłem duszpasterskim na moralne odnowienie całego narodu. Zwracał uwagę na Jego wielki szacunek swego rozmówcy, nawet jeżeli to był wrogo nastawiony przedstawiciel władz komunistycznych.

Po obiedzie Peter Raina zapoznał się z wystawą prac zgłoszonych na Konkurs Twórczości Artystycznej o Motywach Religijnych oraz wziął udział w spotkaniu z twórcami tych prac, którzy przyszli na spotkanie wraz z rodzinami. Z twórcami spotkał się ks. Proboszcz Zbigniew Cybulski, który dziękował i zachęcał do pogłębiania życia duchowego poprzez uczestnictwo w różnych przedsięwzięciach religijnych, wręczył również nagrody książkowe jako wyróżnienia oraz pamiątki za udział w konkursie. Nasz gość, Peter Raina, był zauroczony ilością uczestników, nabitą po brzegi salą dzieci i osób dorosłych. Był to widok dla niego niezwykle, skoro przez następne dwa dni często do tego wydarzenia wracał.

Następnego dnia Peter Raina spotkał się z młodzieżą Liceum Ogólnokształcącym oraz Zespołu Szkół im. H. Sienkiewicza, a po południu z mieszkańcami Trzcianki w Bibliotece Publicznej z tematem: „Umiejętność historyka korzystania ze źródeł historycznych”. Spotkaniu towarzyszyła wystawa prawie 60. książek autorstwa Petera Rainy ze zbioru Biblioteki Parafialnej i Biblioteki Publicznej. Jak przyznał, po raz pierwszy w życiu miał możliwość wystąpienia przed młodzieżą szkolną i mówić o kard. Stefanie Wyszyńskim. Temat spotkań z młodzieżą przedmaturalną brzmiał: "Prymas Tysiąclecia, mąż stanu, duchowy przywódca narodu".

Peter Raina gościł już w Trzciance na XVI TKCh, w 1999 roku. Teraz po przeszło 20 latach ponownie przyjechał z Berlina na nasze zaproszenie. Urodzony w Kaszmirze pochodził z katolickiej rodziny hinduskiej. W dziecięcych latach z rodziną przeniósł się do Londynu. W latach 60-tych ubiegłego wieku, gdy w Polsce panował siemniżny komunizm w wydaniu Władysława Gomułki, Peter Raina jako student Oxfordu stał się stypendystą Uniwersytetu Warszawskiego. Tu skończył studia i obronił pracę doktorską. Za nieprawomyślne wystąpienia i publikacje został z Polski wydany. Bardzo interesował się najnowszą historią Polski, a zwłaszcza stosunkami państwo – Kościół. Poprzez osobistą znajomość z Kardynałem Stefanem Wyszyńskim, Prymasem Polski i dobrymi relacjami z sekretarzem Episkopatu bpm Bronisławem Dąbrowskim, miał szeroki dostęp do archiwum kościelnych. Napisał ponad 100 książek. Dla nas jest żywym świadkiem historii.

Kilkudniową obecność Petera Rainy w Trzciance wykorzystaliśmy także do zapoznania gościa z atrakcjami turystycznymi w okolicy, m. in. do zwiedzenia jedyne w naszej diecezji

sanktuarium maryjnego w Skrzatuszu, a także do udziału w różnych lokalnych atrakcjach jak mistrzostwa w spożywaniu pączków, jako że tłusty czwartek był tuż tuż.

W niedzielę w dniu 16 lutego w kościele św. Jana Chrzciciela o godz. 19.00 odbył się również cykliczny Wieczór Uwielbienia przygotowany i prowadzony przez działającą przy parafii Wspólną Modlitwy Uwielbienia.

18 lutego w Dziale Animacji Kultury BPiCK, Elżbieta Wasyłyk, podczas wystawy „Drzewa i kościoły” zaprezentowała kilkanaście akwareli malarki Wandy Marii Boguszewskiej z Poznania. Artystka, która nie mogła przybyć na wernisaż wystawy, z sentymentem wspomina kontakty ze Trzcianką w latach 70-tych, gdy współpracowała z Lubuskimi Zakładami Okrętowymi „Lubmor” projektując na fasadzie biurowca dużą plastyczną animację.

Dwa dni później, młodzież z Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza recytowała wiersze poetów romantycznych: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego i Cypriana Kamila Norwida. Spotkanie pt. „Dialogi poetów romantycznych z Bogiem” przygotowane przez nauczycielki Małgorzatę Szadkowską i Hannę Kolonist-Kujawską odbyło się w Młodzieżowym Domu Kultury. Młodzi ludzie z powodzeniem zmierzali się z patriotyczną poezją romantyczną, tak istotną dla podtrzymania ducha narodu doświadczonego całkowitą utratą niepodległości, po klęskach powstań narodowych. Choć wszyscy zasłużyli na słowa uznania, ale niewątpliwie duże wrażenie zrobiło wystąpienie Pawła z Ukrainy, który zaledwie od kilku miesięcy, jako uczeń Zespołu Szkół w Trzciance, uczy się języka polskiego.

W następnym dniu w Bibliotece Publicznej odbyło się spotkanie z s. Bogusławą Gajowską RM i jej poezją. Siostra Bogusława Gajowska urodziła się w Trzciance, tu ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica, następnie w Poznaniu filologię polską na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Naukę kontynuowała na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, gdzie ukończyła Podyplomowe Studia Teologii oraz Podyplomowe Studia Biblijne. W roku 2000 wstąpiła do Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi. Śluby zakonne złożyła w 2009 roku, a na co dzień pracuje jako katechetka. Podczas spotkania zatytułowanego „Wyrwy, Szczeliny, Przestrzenie” odbyła się promocja tomiku wierszy pod takim samym tytułem, wydanym przez BPiCK we współpracy z Wydawnictwem Media Zet. Tomik wierszy wydany został w ramach cyklu *Trzcianecka Biblioteka Debiutów*. Na spotkaniu, które prowadził Włodzimierz Ignasiński – dyrektor BPiCK, uczestnicy usłyszeli kilkanaście krótkich utworów, pełnych treści płynących z głębokiej wiary i miłości Boga.

W niedzielę, 23 lutego, ks. bp. Krzysztof Zadarko, w ramach prowadzonej kanonicznej wizytacji obydwu parafii w Trzciance, na Mszy św. o 9.30 w kościele MB Saletyńskiej wręczył wyróżnienie „Człowiek Wiary, Człowiek Czynu 2019”. Wyróżnieniem uhonorowano Danutę Juckiewicz, która od 2000 roku niesie ulgę chorym i cierpiącym około 40 podopiecznym jako wolontariuszka w Stowarzyszeniu Hospicjum Trzcianka. Była to już IX edycja wyróżnienia zapoczątkowana przez proboszcza parafii pw. MB Saletyńskiej ks. Andrzeja Żołyniaka, która ma na celu uhonorowanie osób, które kierując się swoją wiarą i nauką społeczną Kościoła zaangażowane są w życie społeczne naszego miasta i w służbę drugiemu człowiekowi. Co roku

kapituła wyróżnienia, powołana 9 lat temu, a co roku poszerzana o kolejnych laureatów, dokonuje wyboru nowego laureata na kolejny rok.

Wieczorem, w kościele św. Jana Chrzciciela odbył się koncert charytatywny „Dla Weroniki” w wykonaniu Chóru Pasjonata BPiCK pod dyrekcją Bartosza Śliwińskiego, zatytułowany „TOTUS TUUS”. Program poświęcony św. Janowi Pawłowi II miał charakter charytatywny. Był okazją do finansowego wspomnienia chorej Weronice, młodej parafianki, którą czeka kosztowna operacja. Koncert był piękną realizacją myśl Wielkiego Papieża Polaka – „Jedni, drugich brzemia noście”.

W dniu 25 lutego, Stowarzyszenie „Odrodzenie” – Koło Czarnków przedstawiło w Katolickiej Szkole Podstawowej prezentację multimedialną „Dziedzictwo kultury sakralnej narodu polskiego w 1050 rocznicę Chrztu Polski”. Organizatorem tego spotkania i prelegentem był Mieczysław Kosicki – przewodniczący czarnkowskiego oddziału Stowarzyszenia „Odrodzenie”.

W kolejną niedzielę, 1 marca, w kościele pw. św. Jana Chrzciciela młodzież z Katolickiej Szkoły Podstawowej i Młodzieżowego Domu Kultury pod kierunkiem Bartosza Śliwińskiego i Marzeny Felsmann zaprezentowała montaż słowno-muzyczny opowiadający o powołaniu i duchowości, inspirowany tekstami poetyckimi Jana Pawła II i ks. Jana Twardowskiego, zatytułowany „Mówili mu: nie idź na księdza”. Była to swoista kontynuacja koncertu „TOTUS TUUS” z poprzedniej niedzieli.

Bardzo ważnym punktem TKCh było powołanie i ukonstytuowanie się Rady Programowej Muzeum Parafialnego w Trzciance, którego otwarcie zaplanowane jest we wrześniu br. podczas głównych uroczystości obchodu 75 rocznicy pracy w Trzciance duszpasterzy ze Zgromadzenia Księża Misjonarzy Saletynów. Pandemia koronawirusa może spowodować przesunięcie w czasie tych uroczystości. Rada Programowa powołana została w składzie:

1. ks. Zbigniew Cybulski MS, proboszcz	- Przewodniczący
2. Edwin Klessa	- wiceprzewodniczący
3. Jadwiga Witkowska	- sekretarz
4. Marek Fijałkowski	- członek
5. Elżbieta Gajda	- członek
6. ks. Łukasz Nowak MS	- członek
7. Andrzej Poniatowski	- członek
8. ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB	- członek

Obecni zapoznali się z aktualnym stanem pomieszczenia muzealnego wygospodarowanego w podziemiu Katolickiej Szkoły Podstawowej, a także z ponad setką zgromadzonych eksponatów świadczących o historii parafii w Trzciance. Znaczna część eksponatów wymagających renowacji jest już po zabiegach konserwatorskich. Wszystkie te prace wykonane zostały społecznie i w żaden sposób nie obciążają parafii, która nadal realizuje program renowacji kościoła zapoczątkowany przygotowaniem do obchodu 100 rocznicy jego budowy, która miała miejsce w 2017 r.

Kulminacyjnym punktem tegorocznego TKCh było spotkanie z ks. Łukaszem Nowakiem MS, tłumaczem i redaktorem książki: „Trzcianka w przeszłości i obecnie. Rękopisy z 1912 r.”

Książka powstała w oparciu o wypracowania szkolne trzcianeckich uczniów, którzy opisują codzienne życie mieszkańców Trzcianki w 1912 r. Rękopis w języku niemieckim zachował się w Muzeum Trzcianeckim. Jest to już czwarta pozycja w ramach cyklu "Źródła do dziejów Ziemi Trzcianeckiej" tym razem wydana wspólnie przez Bibliotekę Parafialną i Muzeum Ziemi Nadnoteckiej w Trzciance. Ks. Łukasz Nowak MS, urodzony w Trzciance należy do Zgromadzenia Księży Misjonarzy Saletynów. W latach 2006-2010 studiował filozofię i technologię na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, a w latach 2011-2013 technologię w Theologische-Hochschule w Chur w Szwajcarii. Od 2011 r. mieszkał w Balzers w Księstwo Lichtensteinu. W 2013 r. przyjął święcenia kapłańskie, a od W 2013 r. przyjął święcenia kapłańskie, a od roku 2014 posługiwał jako duszpasterz w sześciu parafiach w Szwajcarii. Po 7-letniej pracy w Lichtensteinie, objął funkcję asystenta Prowincjała Zgromadzenia Księży Misjonarzy Saletynów w Warszawie i jednocześnie głównego historyka i archiwisty tegoż Zgromadzenia.

W Domu Parafialnym parafii św. Jana Chrzciciela od 9 do 16 lutego czynna była wystawa pokonkursowa Twórczości Artystycznej o Motywach Religijnych, na którą wpłynęło ponad 400 prac dzieci i dorosłych. Natomiast w Bibliotece Parafialnej na kiermaszu „Książka za 1 zł” można było zaopatrzyć się w interesujące pozycje nie tylko o treści religijnej lecz również historycznej, socjologicznej oraz lektury szkolne.

Zespół Biblioteki Parafialnej w Trzciance tradycyjnie dziękuje wszystkim za okazaną pomoc w organizacji TKCh, katechetom za współpracę w ramach Konkursu Twórczości Artystycznej, mieszkańcom miasta za udział w programie XXXVII Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej, a Burmistrzowi Trzcianki za pokrycie części kosztów związanych z nabyciem nagród książkowych dla laureatów konkursu.

Edwin Klessa